D. GEORGII CHRISTIANI GEBAUERI ORATIO CUM AD FEUDORUM JURA PUBLICE...

Georg Christian Gebauer, Valenti Gonzaga

Digitized by Google

QUanquam eorum, quæ ad conſequendam diſſerendi facultatem natura ſolet ſubminiſtrare, nihil facile mihi negatum eſt; multum quoque operæ in ipſa dicendi exercitatione olim conſumſi: hunc tamen locum, hac die, cum inſigni quadam mentis commotione & non absque verecundia conſcendi, quod, præter publici Doctoris provinciam, quam recte curare & pulcre efficere, juſti ſtudiorum noſtrorum æſtimatores fatebuntur, eſſe rem, & laudis & difficultatis laborisque plenisſimam, etiam Oratoris perſona a me ſuſcipienda eſt, ſcripta nempe more Majorum epiſtola, in qua, munus novum me ita exorſurum eſſe, aliquam feci expectationem. Sed noſtis, *Auditores,* quam hoc ſit arduum, hac inpri-

233
Digitized by Google

mis tempeſtate, qua illo divino munere pene excidimus; neque enim omnem loquentiam dixerimus Eloquentiam: nec quemcunque de re quadam ornate verba facientem, Oratorem, cujus, ſi magnum Magiſtrum TULLIUM auſcultamus, (a) officium eſt, dicere appoſite ad perſvadendum, finis eſt, dictione perſvadere. Unde idem oratorum ſummus, Græci etiam ſapientis auctoritate adhibita, ARISTOTELES, inquit, *qui huic arti plurima adjumenta & ornamenta ſubminiſtravit, tribus in generibus rerum verſari Rhetoris officium putavit, demonſtrativo, deliberativo, judiciali. Demonſtrativum eſt, quod tribuitur in alicujus certæ perſonæ laudem aut vituperationem. Deliberativum eſt, quod, poſitum in diſceptatione & conſultatione civili, habet in ſe ſententiæ dictionem. Judiciale eſt, quod poſitum in judicio habet in ſe accuſationem & defenſionem, aut petitionem & recuſationem. Et quemadmodum noſtra quidem fert opinio, oratoris ars & facultas in hac materia tripertita verſari*

(a) *Libro de Inventione 1. c. 5.*

Digitized by Google

ſari exiſtimanda eſt. Hæc ſunt CICERONIS, cujus purpuræ pannum MELANCHTHONIS, (a) genus aliquod didaſcalicum vel didacticum jactantis, aſſuere, ego quidem non auſim. Jam vero, nullus eſt amicorum meorum, de cujus capite anquiratur, ne Archias quidem, quem, expoſita humaniorum literarum laude, defendam. Neque Catilinam novi, qui reipublicæ inſidietur, aut Verrem, quem repetundarum poſtulem, ne Antonium quidem, quem Philippica eloquentia jugulem, & eſſet præterea tota hæc diſputatio cum ab hoc loco, tum a noſtro foro aliena, in quo, nobiliſſimum Advocatorum ordinem glorioſæ vocis munimine non amplius confidere, pervulgatum eſt. An vero de lege ferunda, de pace, de bello vel ſuſcipiendis vel omittendis ad Vos referam? An, quid Hiſpaniarum Regi ab armis ægre diſcedenti, quid Auguſtiſſimo Cæſari, cui Indica commercia curæ ſunt, faciendum ſit, deliberabo? Habet hoc genus in ſe, ut audivimus, ſententiæ dictio-

(a) v. Ill. THOMASIUM *in den Noten zu D. Melch. von Oſſe Teſtament, pag.* 331.

234

Digitized by Google

nem, quam ego, homo in umbra academica conſtitutus, aut perperam dicam, aut, ſi recte dixero, magni illi Principes ignorabunt, aut, ſi forte fortuna reſciſcent, ſuaviter ridebunt, partim quod non rogatus a conſiliis fuerim, partim quod juris regulis finiri poſſe id negotii credam, quod utilitate, juſti prope matre & æqui, maxime regitur. Sunt denique in hominibus, ſunt in moribus multa, quæ ſummam vituperationem merentur. Sed quod ad hos attinet, corrumpere & corrumpi ſeculum vocatur, &, ubi malum nimium exereſcit, alia medicina, quam oratoris etiam eloquentiſſimi vox, adhibenda eſt. Hominis autem publicum vituperium, & legibus eſt interdictum, & a meis moribus abhorrens, & hujus diei tam læta mihi ſolemnitate indignum. Ita ad laudationem me redactum eſſe video, quæ offendit neminem, ſæpe amicos parat, & eſt, ſi adulationis & mendacii contagio non læditur, res omnium innocentiſſima.

Quid vero laudaturus, habeo prius, quid antiquius JURE, maximo illo munere humano generi divi-

diviniṫus conceſſo, &, cum ſint illius variæ & laudatiſſimæ ſpecies, ea inprimis Jurium parte, eaque Prudentia, quam ex hoc ſuggeſtu publice docere, literis Principalibus juſſus ſum. Nullus dubito, ſplendidam hanc *doctiſſimorum Academiæ Civium* coronam non mei cauſa unice tam frequentem huc confluxiſſe; etſi decoris hujus atque honoris partem omnino aliquam mihi modeſte ſumo, & inſigne beneficium interpretor; ſed artis quoque, quam inpoſterum profitebor, ſcientiæque nobilisſimæ gratia: quod ſi eſt, ut eſſe confido, in nullam aliam rem majori cura atque induſtria mihi incumbendum eſt, quam ut hanc eximiam in Feudalia Jura propenſionem foveam, ſtudium laudabile excitem, animos incendam, & ad hanc etiam legitimi operis partem ſtrenue perficiendam omnibus modis cohorter, &, quantum poſſum, urgeam atque impellam. Hoc autem rite a me fieri non poteſt, niſi Vobis prius exoratis, *Rector Academiæ Magnifice*, *Illuſtriſſimi Comites*, *utriusque Reipublicæ Proceres graviſſimi*, velitis etiam Vos me

Digitized by Google

me audire patienter: non quod exiſtimem, digna Vobis, aut antea ignorata, me eſſe prolaturum; qui enim id poſſem in hoc Eruditiſſimorum Virorum conſeſſu? ſed ut, præter honorem inſignem, quem mihi eo ipſo habebitis, hac auſcultandi patientia, in ea, quæ ad hos dicturus ſum, veriſſima, graviſſimi Auctores mihi fiatis.

LAUDATURUS FEUDORUM JURA, eorumque Prudentiam; primum dico præfiſcine, nihil eo ipſo me velle detractum aliis Juris partibus, quarum etiam publicos Interpretes longe celeberrimos aſſidere video; utpote quæ, poſt omnes Feudorum laudes in unum congeſtas, nobis omnibus ſunt manentque pariter commendatiſſimæ: deinde moneo, quæ ad Juris univerſi laudationem generatim dici poſſunt, ſtudio me prætermiſſurum eſſe, ut mea oratio, ſi alia re nulla, brevitate tamen ſit commendabilis; denique rogo, ut purioris ſermonis ſtudioſi vocabulorum nonnullorum, inter quæ ipſum *Feodi* nomen eſt, Latio prorſus ignoratorum,

torum,

torum, gratiam mihi faciant, quod ea antiquis vocibus commode reddere nequeamus, & ea in re vetuſtatis quoque exemplis non prorſus deſtituamur. Hæc, ſi tenetis, ſi mihi datis, quod inſtitui, nunc exſequar alacriter.

Uti eſt quædam inter homines a natura conſtituta cognatio & veluti univerſitas, ita in ampliſſima illa totius humani generis ſocietate aliæ minores, naturali magis quam civili ratione colligatæ, continentur, inter quas inprimis illæ eminent, in quibus inſignis hominum multitudo, iisdem majoribus edita, patria communi conjungitur. Hujus naturalis vinculi poteſtas non rectius intelligitur, quam quando ii, qui in longinquis peregrinationibus verſantur, caſu incidunt in quem, ſuæ gentis hominem; tunc in mutuos ruunt amplexus, omnia ſummæ lætitiæ ſigna edunt, &, ſi res fert aut poſtulat, ſe invicem exquiſitiſſimis officiis proſequuntur. Rationem ejusmodi conjunctionis aliam reperire non potui, quam, quod naturali & ingenito affectu amamus & nos, & noſtra, ſermonem noſtrum,

B cultum

236

Digitized by Google

cultum noſtrum, mores noſtros, inſtituta noſtra; amamus hæc in nobis, amamus in aliis; eadem, ut bona ac præclara, in poſteris etiam noſtris perdurare, enixe cupimus; ſpernentes forte noſtra, viciſſim ſpernimus; eos, qui illorum quid externa vi etiam immutatum volunt, hoſtes judicamus perniciosiſſimos; cui perſuaſioni, ſi jungas cognationum affinitatumque caritates, quibus veluti totidem nodis omnis civitas connectitur, habes, ni fallor, fontem decantatiſſimi in patriam amoris, pro qua ipſam vitam profudiſſe, multis etiam dulce viſum eſt. Inter hæc, quæ noſtra credimus, & merito diligimus, nihil eſt, quod magis ſollicite cuſtodiri debet, quam Leges Patriæ, partim quod domeſtica jura, multa majorum prudentia conſtituta, ad mores hominum, gentis ſtatum, & civitatis finem ſint conformata, a quibus peregrina plerumque multum abſunt; partim quod omnium gentium conſenſu comprobatum ſit, legibus ſuis uti, eſſe libertatis caput; alienas pati, duræ ſervitutis ſpeciem. Ergo mihi ſemper indecorum

rum & Germanico nomine indignum facinus viſum eſt, quod Jura Romana, quorum jugum a Quinctilio Varo ſuperinjectum fortiſſimi majores noſtri Arminio duce tam feliciter depulerant, (a) a poſteris, illius ſcientiæ gratia etiam exſulibus factis, (b) ex Tranſalpinis Academiis ſint allata, &, poſt multam cum moribus Scabinisque patriis dimicationem, noſtræ genti obtruſa, etſi eadem, cum ſuæ civitatis natura collata, ſint omnino præclara, & apud nos quoque eo minus loco, in quo conſiſtunt, depellenda, quod ea diuturnus utentium conſenſus, & Principum noſtrorum patientia civitate dudum donarint. Eadem peregrinitatis nota laborat utriusque Juris alterum, Canones puta & Decretales Epiſtolæ, non ſui præſtantia, non conditorum ſapientia, non legitimi Principis auctoritate, quibus omnibus Romanum etiam Jus longe anteit, ſed ſola acceptionis antiquitate apud nos commendabile. Et ita nobis longe commen-

 dati-

(*a*) *FLORUS l. IV. c. 12.*

(*b*) *Avth.* Habita. *C. Ne Filius pro Patre.*

datiora ſunt Feudorum Jura, quod patria, quod domeſtica, quod noſtra: quæ extra illos celebratiſſimos Germaniæ fines, Renum, Danubium, Viſtulamque, ut opinor, inter majores tamen noſtros nata, mox in patriam traducta, educata ibidem, fota, culta, expolita in peculiarem tandem prudentiam adoleverunt. Non reor, affore quenquam, tam expertem antiquitatis, ut mihi, hæc dicenti, apud animum ſuum objiciat: Feudis non mitius fatum quam Allodiis contigiſſe: hæc moribus equidem Saxonicis & Alemannicis Principumque novis conſtitutionibus ſimul & peregrina Civilis & Canonici Juris auctoritate regi: illa, præter conſuetudines patrias, legibus non minus alienigenis, Longobardorum placitis, obſequi. Non reor, inquam, ignorare quenquam, Longobardos, populum late patentia ad Albim æquora inhabitantem, transiiſſe in Noricum, mox perruptis Alpibus in Italiam penetraſſe, ibique Rugia forte & Herulica, ſaltim Oſtrogothica beneficia inveniſſe & ſuis egregie auxiſſe. Ipſum *Longobardorum* nomen originem

ginem ſuam loquitur, & *Feodi* vox, & reliqua Juris Longobardici vocabula: *Vaſallus*, *Inveſtitura*, *Felonia*, *Morganatica*, *Marchia*, *Gvardia*, *Gaſtaldia*, *Soldata*, alia, non aliunde, quam ex ſermone vernaculo derivanda. Hæc tam vera ſunt, ut qui negare auſit, idem affirmet neceſſe eſt, ubi flumen vi divina in duos alveos ſcinditur, & infra iterum unitur, antiquum alveum ex novo non ſuas aquas, ſed prorſus alias, & peregrini fluminis undas accipere; lepido forte colore uſus, quod illæ aquæ diſcretæ longius fluxerint, aut, quod, in nova tellure decurrentes aliquid limi, ut placita Germanorum in Lombardia, aliquid peregrinitatis, ſecum traxerint.

Quid Vos ad hæc, *Cariſſima Capita?* An Vos quoque peregrinarum rerum amore ſaucii ad patrias nauſeatis? Abſit tantum dedecus; rectius Vos novi; generoſæ mentis eſt, aliena noſſe, iis delectari, &, ubi opus eſt, uti; patria autem maximi facere & impenſiſſime diligere; micat ſub pectore veſtro absque dubio, & in præcordiis calet ſanguis, quem iis ipſis majo-

 ribus,

Digitized by Google

ribus, qui hæc inſtituerunt, debetis; iis, inquam, fortiſſimis majoribus, qui, ſui moris ex merito tenaciſſimi, ad hanc per manus traditam diſciplinam, tenendam & ſervandam, ſuo maxime exemplo, niſi degeneres dici malitis, cottidie vos incitant & inſtigant. Et ad quam, quæſo, diſciplinam? tetricam forte aliquam & horridam? aut injucundam ſaltim & ſterilem? minime gentium, ad diſciplinam, ſi qua eſt juris noſtri, longe jucundiſſimam. Omnis delectatio ex varietate eſt: non pratorum facies ulla elegantior apparet, quam quando diverſicolore florum ornatu conveſtita ſunt: non horti magis placent, quam qui amœniſſimo naturæ & artis certamine diverſiſſimas viſiones curioſo oculo objiciunt. Jam vero ſive multiplices vaſallorum ordines inſpicias, ſive ad pacta Feudis leges dantia prope infinita animum advertas, ſive ſervitiorum diverſiſſima genera ſpectes, ſive rerum in Feudum concedi ſolitarum innumeram copiam perpendas, ſive eximium cerimoniarum Feudalium apparatum intuearis, ſive denique omnem

mnem

mnem feudorum aliis quam plurimis ex cauſis ſecum diſſidentium exercitum luſtres, tanta ſe ubique prodit varietas, ut major eſſe non poſſit. Præterea Juris noſtri Feudalis doctrina non de ſervitutibus & ſtillicidiis, non de rivis & cloacis, (a) ſed de prædiis militaribus, de latifundiis equeſtribus, de Baronum, Comitum, Principum, Ducum ampliſſimis poſſeſſionibus tradit; de his loquuntur leges noſtræ, de his exoriuntur cauſæ, eo jure finiendæ, cujus a me laudatio ſuſcepta eſt.

Non opinor, auditam eſſe unquam vocem ullam, quæ magis ad noſtræ gentis laudem & decus faciat, illa, qua Friſiorum Principes Verritus & Malorix in theatro Pompeji locum inter Patres Conſcriptos digniſſimum ſibi vindicarunt: *Nullos mortalium armis aut fide ante Germanos eſſe.* (b) Hæc vox, quam vera, tam magnifica, luculentius explicari nequit, quam o-

omni

(*a*) *In eundem fere ſenſum loquitur* CVNR. RITTERSHVSIVS *Juris Civilis cum callentiſſimus, tum amantiſſimus in* Partit. Feudalibus *p. m. 10.*

(*b*) TACITVS *Annal. XIII. 53.*

omni ſeudorum habitu excuſſo. Artiſſimæ enim hujus ſocietatis militaris unum validiſſimumque vinculum eſt, mutua inter Seniorem & Vaſſum fides, & fidei hujus tot ſeculis ſanctiſſime ſervatæ finis antiquiſſimus & præcipuus, ſunt armatæ operæ, & militaris gloria, noſtræ genti omnis dignitatis nobilitatisque fons & origo.

Commodum in nobilitatis mentionem incidi, quæ, uti in ſuos diſpertita ordines, minor, media, maxima, tot ornatus lectiſſimi clypeis galeisque coruſcans, titulorum excellenti varietate ſplendida, antiquarum imaginum longa ſerie illuſtris, ſummum noſtræ reipublicæ conciliat decus, ita ob intimam militarium clypeorum nobilium & feudalium cognationem absque noſtræ prudentiæ ope recte intelligi nequit. Et vos nondum movemini, *Generoſiſſimi Juvenes, illuſtrium familiarum ſummæ ſpei propagines?* nondum ſubit mentem cura noſcendi vel gentis vel ordinis veſtri origines? nondum fert animus, pulverulentas vetuſtarum inveſtiturarum literas cum voluptate excutere? nondum incen-

cendimini ad ſtrenuam Juri noſtro navandam operam? Aut fungus plane ſum, aut mihi injurato creditis, inter omnes Juriſprudentiæ partes, hanc Vobis, *Juvenes Generoſiſſimi*, eſſe propriam, & veluti peculiarem. Vos autem, *Juvenes Doctiſſimi*, qui non nobili, ingenuo tamen ſanguine creti, per literarum gloriam ad præclara graſſamini, ſumma non minus ope atque alacri ſtudio Feudalia Jura accipite, & Vos ſic eruditos oſtendite, ut ſpes Vos pulcerrima foveat, poſſe rempublicam in partibus vobis quoque credendis gubernari. Atque utinam mortalibus fas eſſet, mente venientem ætatem præcipere; remoto ego velo, quod futura contegit, forte monſtrarem digito, ex his, qui me nunc audiunt, hunc aliquando magni Principis ſacratiſſimum tabularium curaturum; illum in Feudalibus curiis judicem ampliſſimum cauſarum maxime arduarum dubia diremturum; iſtum, ut Prudentem, reſpondendo de jure noſtro, rem & nomen ſibi facturum; alium denique ex iſtis, ad magis excelſa contendentem, ipſos illos clypeos galeasque promeriturum. Si qui ſunt, qui juris pu-

C blici

240

blici doctrinam unum ſolumque ſtadium putant, in quo nobiles decurrant, quod ad meliora nati teneant; næ illi errant, & quidem vehementer errant, duorumque alterum efficiunt, aut juris publici peritum maxime neceſſaria ignorantem, aut Juris Feudalis prudentiam mancam prorſus & mutilam. Indolem gentis, dignitatum origines, ordinum diverſitates, vaſallorum incrementa, ſeniorum immutata dominia, Feudorum immediatorum, mediatorum, eccleſiaſticorum, ſecularium, regalium, non regalium, immo & Imperii Allodiorum naturam, & illius vinculi, quo in imperio noſtro membra capiti junguntur, partem nobiliſſimam; hæc, inquam, omnia exactius noviſſe, illius maxime intereſt, qui in jure publico verſatur; docuiſſe eſt eorum, qui Jura Feudalia profitentur, ex quo ſimul conſtat, noſtri ſtudii eſſe & amplitudinem inſignem, & haud levem difficultatem. Sed en! audire mihi videor aliquem ex turba, dicentem: Tu vero

ro difficultatem inquis, hoc tacuiſſe oportebat, ne, quos excitare cupis, eos ipſe ſtudii, quod laudas, efficias deſertores. Sed nihil muto, ipſam difficultatem vertam in laudem, ſi potero, nec quicquam callide diſſimulabo.

Ad genuinum Juris Feudalis conſulti apiſcendum decus, neceſſaria eſt Juris, cum Civilis, tum Feudalis, Francici, Saxonici, Alemannici, Longobardici, Peregrini, Provincialis inſignis notitia; patriæ linguæ, & ejus dialectorum, filiarumque eximium ſtudium; hiſtoriarum, & noſtræ gentis, & illarum omnium, quæ a nobis profectæ ſunt, ſcientia haud vulgaris; diplomatum denique, tabularum, chartarum omnis ævi indefeſſa lectio, quæ uberius a me collaudari debebat, niſi meminiſſem, *Illuſtrem hujus Academiæ Anteceſſorum Primicerium* ante aliquod tempus rem tam laudabilem, tam utilem, ex hoc ipſo loco, & quidem facundiſſime commendaſſe. Paucis verbis laborem immenſum complexus ſum, ad quem,

241

ut, *Doctiſſimi Juvenes*, intrepide vos accingatis, vos adhortor, vos, inquam, quos tantum abeſt, ut rei difficultate abſterreri poſſe exiſtimem, ut potius verear, ne injuriam haud levem habeatis, ſi, veſtro ingenio diffiſus, ipſam operis impigre ſuſcipiendi magnitudinem vos celarem. Quæ ardua ſunt, pulcra ſunt; ad pulcritudinem autem, per medias moleſtias, natura agimur. Fingamus, quæſo, montium excelſiſſimum exſtare jugum, ex quo latiſſime peti poteſt proſpectus longe jucundiſſimus; fingamus porro, pictorem forte, aut alium ejusmodi voluptatis, quæ omnino eximia eſt, percupidum in montis radicibus jam conſiſtentem offendere Tityrum quem patulæ ſub tegmine fagi otioſe recumbentem, a quo ille de aſcenſus difficultate, itineris tædio, anfractuum longitudine, ſemitarum ſolitudine, præcipitiorum periculis, apicis altitudine graviſſime præmonetur. His ignavis vocibus illum, ſi ſapit, commoveri, ut pedem referat, & ſpectaculo iſto ſibi interdicat, effici poſſe credam? Non, ſi ipſe ſapio; nec vos, ſi ſapitis. Ita Feu-

dalis

dalis prudentiæ quoddam veluti jugum eſt, editum ſane, &, in quod non absque moleſtia licet eniti, qua tamen devorata, mirifica ſtatim voluptate perfundimur. Eſt illud jugum non ubique præruptum, ſed multis in locis ſatis accline; licet in eo itinere ſæpe conſiſtere, & recipere ſpiritum; aliquam etiam montis partem aſcenſu ſuperaſſe, jam in laude poſitum eſt; cacumen ſummum, ut in aliis rebus, tenuit nemo. Sunt, fateor, loca multa inhoſpita, horrida, ſquallida, ſalebroſa, ſed debilem talia frangunt animum, tu contra audentior ito, celebranda ſunt nullius antea pede preſſa, cultu mitiganda, quæ horrent, & quidquid ſqualoris, quidquid ſalebrarum viam impedit, improbo labore emendandum. Juri Romanorum Civili tam benigna obtigere fata, ut in eo illuſtrando maximorum ingeniorum apud cultiores gentes fuerit concordia ſumma atque conſpiratio; ad Jus Feudale pro dignitate explicandum pauci cum laude acceſſerunt, ut adeo illud patentiſſimum capiendæ adoreæ campum non immerito dixerim,

242

Agite itaque, *o Mei*, datum eſt ſignum, procurrite expediti, tentate aditus, explorate latebras, glomerate greſſus, quid ſtatis? deſideratisne ducem. En! me omne ſtudium, omnem fidem vobis offerentem, &, quod majus eſt, Auctoritate Regia publice huic muneri præfectum. Scilicet placuit *Sereniſſimo atque Potentiſſimo Principi ac Domino, Domino* FRIDERICO AUGUSTO, *Poloniarum Regi, Saxoniæ Electori, Domino meo longe clementiſſimo,* placuit, inquam, *Regi tam juris religioſisſimo quam victis hoſtibus triumphatori magnifico* hoc Jura Feudalia publice docendi munus in hac Academia ante plures annos conſtituere, Viris Doctiſſimis commendare, & Deceſſoris mei ex hac Alma diſceſſu vacuefactum, nuper admodum in meos humeros transferre. Nova nunc atque longe prolixior a me inchoanda eſſet oratio, ſi *Maxi-*

mi

mi Principis virtutes & res domi foriſque præclariſſime geſtas digne collaudare, quam eſt animus & promta voluntas, tam facile poſſem. Sed cum omnino mihi metuendum ſit, ne ejus, quod in me eſt, ingenii culpa, *tanti Herois* laudes deteram magis quam amplificem, intra meam me tenuitatem coercebo, & qua licet, qua pietas jubet, progrediar. Ad Divinam Majeſtatem converſus, *Regi Auguſtisſimo* precor viridem ſenectam, domum tutam, regnum tranquillum, perpetuam felicitatem, quod votum breve, ſed ex calentiſſimo profectum affectu, ſi Deus immortalis, cujus clementiæ omne bonum merito acceptum referimus, ut rogamus, ut ſperamus, annuet, Bene Patriæ communi, Bene Academiæ, Bene Urbi huic, Bene nobis, ut quorum omnium ſalus illa una *Optimi Principis* continetur. Supereſt, ut Vos ultimum compellem, *Auditores Omnium Ordinum Honoratiſſimi*, qui & honorificentiſſima Veſtra præſentia hoc muneris novi initium illuſtraſtis, &, me proletario ſermone tralatitia

lætitia dicentem, tamen diligentiſſime audiviſtis. Exſtant Veſtra in me merita, cum multa, tum magna, quæ ordine commemorare, & dignis efferre laudibus, nec locus eſt, nec tempus patitur, nec Veſtra mihi concedit modeſtia. Unum mihi credatis velim, illa omnia atque ſingula gratiſſima mente eſſe apud me repoſta, quod tunc demum intelligetis, quando mihi tam felici & fauſto eſſe licebit, ut commodis Veſtris mea opera obſecundare queam: eo enim in loco ſciens prudensque nullum & diligentiſſimi & amantiſſimi hominis officium prætermittam.

Dixi.

LIPSIAE, PRELO BARTHELIANO.